

THE NEED OF TEACHING AND LEARNING OF A COMPETENCY-BASED CURRICULUM FOR TEACHERS IN BASIC EDUCATIONAL LEVEL IN ROI ET PROVINCE

Hatai NOISOMBUT¹

1 Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University, Thailand;

hatai@reru.ac.th (Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 19 September 2025

Revised: 3 October 2025

Published: 16 October 2025

ABSTRACT

This research objectives were to explore current situations and desirable situations of teaching and learning of a competency-based curriculum for teachers in basic educational level in Roi Et province and study the need of teaching and learning of teaching and learning of a competency-based curriculum for teachers in basic educational level in Roi Et province. This research was survey research. The samples consisted of 375 basic education teachers in Roi Et province. The samples obtained by stratified random sampling according to the size of schools. The research tool was a questionnaire about current situations and desirable situations. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and modified priority needs index. The research results were 1) The current situations of current situations and desirable situations of teaching and learning of a competency-based curriculum for teachers in basic educational level in Roi Et province overall and each aspect were at a high level. While the desirable situations overall and each aspect were at the highest level. 2) the need of teaching and learning of teaching and learning of a competency-based curriculum for teachers in basic educational level in Roi Et province from highest to lowest were as follows: Administration of the competency-based curriculum, Measurement and evaluation of learning management, Supervision of learning management, Teacher development regarding the competency-based curriculum, and Create an atmosphere and culture for competency-based learning, respectively.

Keywords: The Need, Teaching and Learning, a Competency-Based Curriculum

CITATION INFORMATION: Noisombut, H. (2025). The Need of Teaching and Learning of a Competency-Based Curriculum for Teachers in Basic Educational Level in Roi Et Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 75

ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด

หทัย น้อยสมบัติ¹

1 คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด; hatai@reru.ac.th (ผู้ประพันธ์บทความ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด และ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 375 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ และการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, หลักสูตรฐานสมรรถนะ, ความต้องการจำเป็น

ข้อมูลอ้างอิง: หทัย น้อยสมบัติ. (2568). ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 75

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงที่พลิกผันและรวดเร็วในโลกปัจจุบันส่งผลให้สภาพสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่ผู้คนคุ้นเคยเปลี่ยนไป ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดเจนคือการที่โซเชียลมีเดียเข้ามามีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมกรรมการบริโภค หรือทำให้ธุรกิจหรืองานอาชีพบางประเภทต้องปรับตัวหรือหายไป และยังมีผลต่อเนื่องกับอารมณ์ ความคิดและการใช้ชีวิตของคนในสังคมด้วย การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเรียกรวมๆ ว่าเป็นการเกิดขึ้นของ Disruption นั่นคือ สิ่งที่มนุษย์เคยเข้าใจ เคยเป็น เคยชิน จะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน คาดเดาไม่ได้ ธุรกิจงานอาชีพจำนวนมากหายไปและเกิดขึ้นใหม่ จะเกิดการว่างงานมากขึ้น การฝึกฝนเรียนรู้ทักษะใหม่ และการจัดระเบียบใหม่ทางสังคม ท่ามกลางโลกอันผันผวน ดังนั้นการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับความรู้มาเป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดของผู้เรียน และการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น (วัฒนาพร ระบุว่า, 2563) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งหมายถึง การนำความรู้ในศาสตร์ที่ได้ศึกษามาออกแบบเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับหลักการพูดโน้มน้าวใจและหลักการโฆษณา มาสร้างนวัตกรรมเพื่อขายสินค้าหรือบริการได้ สำหรับในด้านการพัฒนาทักษะ คือ ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัติที่บ่งบอกถึงความชำนาญ (Mastery) การเรียนการสอนจึงต้องเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนให้สามารถใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่เป็นเพียงการเรียนรู้เพื่อรู้เท่านั้น (บิงอร เสรีรัตน์, 2564)

การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน มีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่ ครูผู้สอน หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งหลักสูตรฐานสมรรถนะถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เหมาะสมกับโลกในยุคปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันกันสูงขึ้น ซึ่งถ้าหลักสูตรได้ถูกประยุกต์และนำมาใช้ในระบบการศึกษาได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตัวเองให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมต่อการพัฒนาตัวเองและประเทศชาติได้อย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 1) ปัญหาของนักเรียนไทยที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ปัญหาในเรื่องของการประยุกต์ใช้เพราะระบบการศึกษาของโรงเรียนยังคงยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิมๆ ทำให้ผู้เรียนถูกปลูกฝังด้วยการเรียนรู้แบบท่องจำเพื่อนำไปสอบ มากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และมุ่งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนเรียนรู้จากห้องเรียน ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเองและสังคมได้ กล่าวคือ เด็กไทยนั้นมีสมรรถนะที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นเรื่องที่เสียเปรียบอย่างมากในการแข่งขันกับนานาประเทศ (นรรีชต์ ผันเชียร, 2563) ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนที่ไม่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้จากห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง จากสาเหตุดังกล่าว ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรการเรียนรู้ใหม่ โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากที่เคยเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (content-based) คือ เน้นเนื้อหาวิชา มีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก ปรับไปเป็นหลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (competency-based) คือ มุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมเมื่อผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 1)

สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทั่วประเทศจึงให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ และเตรียมความพร้อมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะดังกล่าวนี้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครู จึงอยากมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ และความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่ครอบคลุมทั่วถึงทุกระดับ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็น

รูปธรรมและนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างแท้จริง จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะสามารถดำรงชีวิตและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะผ่านการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculums) หรือการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Learning) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาและแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพ ความรู้ ทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะเฉพาะของตนเอง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในงานหรือสถานการณ์ต่างๆ จนบรรลุผลสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction) ยังหมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ “สมรรถนะ” เป็นเป้าหมายหลักและเป็นกรอบกำกับกับการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (สุวิทนา สวงวรัตน์ และ ชวน ภาวังกุล, 2564) โดยการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะประกอบไปด้วย 5 มิติ ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการจัดการหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยใช้ผลลัพธ์ (สมรรถนะ) เป็นเป้าหมายในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล แทนการเน้นเนื้อหาเพียงอย่างเดียว เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน ครู และสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) 2) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หมายถึง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการคิดขั้นสูง มีวิธีการค้นคว้าหาความรู้ ฝึกทักษะที่จำเป็นในด้านต่างๆ การออกแบบ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ภาระงาน ผลงาน/ชิ้นงาน หรือนวัตกรรม จนสำเร็จด้วยตนเอง และการนำเสนอผลงานตามความถนัดและความสามารถของตน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต (ทิศนา แคมมณี, 2561) 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หมายถึง การประเมินความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติจริง (Performance-Based Assessment) ให้ผู้เรียนแสดงสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นในสถานการณ์จริง การนำองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการจัดการเรียนรู้ไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานตามเป้าหมายของการเรียนรู้ตามวิธีการเรียนรู้ ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน โดยใช้การประเมินผ่านการจำลองสถานการณ์ การทำโครงการ หรือการนำเสนองาน (Guskey, 2017) 4) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำและสนับสนุนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานจริง โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดกับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ใช่แค่การเรียนรู้เนื้อหาแต่เพียงอย่างเดียว (สถาพร สมอุทัย, 2565) และ 5) การพัฒนาครูตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง การยกระดับความสามารถของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิด สมรรถนะหลัก ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิต การทำงาน และการแก้ปัญหา โดยครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปสู่การเป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะของตนเองผ่านการปฏิบัติและการแก้ปัญหายังเป็นองค์รวมในสถานการณ์จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งงานวิจัยของ ฉัตรชัย สุขุม และ ศิริวรรณ วณิชวัฒน์ (2566) ที่

ศึกษาการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ: แนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า การเรียนการสอนฐานสมรรถนะเป็นการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจึงเน้นการปฏิบัติโดยมีการผสมผสานทั้งเนื้อหา ความรู้ ทักษะการปฏิบัติ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจึงทำให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับสภาพที่เป็นอยู่จริง (Roth, 1977) นอกจากนี้ Kaufman and English (1981) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบัน และผลลัพธ์หรือ ผลผลิตที่เป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านั้นตามลำดับความสำคัญและเลือกสิ่งที่เห็นว่า สำคัญที่สุดเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2562) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นกระบวนการประเมิน เพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้น กับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่า มีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็น เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับ ตั้งแต่ ความสำคัญมากไปหาน้อย การจัดลำดับความสำคัญจำเป็นด้วยวิธีการประเมินความแตกต่าง วิธีการที่ใช้หลักประเมินความแตกต่างพบว่าเป็นที่นิยมใช้กันมาก เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ (I=Importance) ของข้อความนั้น เปรียบเสมือน ค่าที่บอก ระดับของ “what should be” และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้รับการตอบสนองหรือ ระดับสัมฤทธิ์ผล (D = Degree of success) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เปรียบเสมือน ค่าที่บอกระดับของ “What is” สูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธี มีดังนี้ 1) Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปแบบชนิดที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้ Lane, Crofton และ Hall (1983 อ้างถึงใน Witkin, 1984) ได้สร้างดัชนีชื่อว่า Priority Needs Index (PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของสภาพที่คาดหวังกับที่เป็นจริง (Mean Difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง I และ D ด้วยน้ำหนักความสำคัญของ I 2) วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการที่หาผลต่างของ (I-D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่ในฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

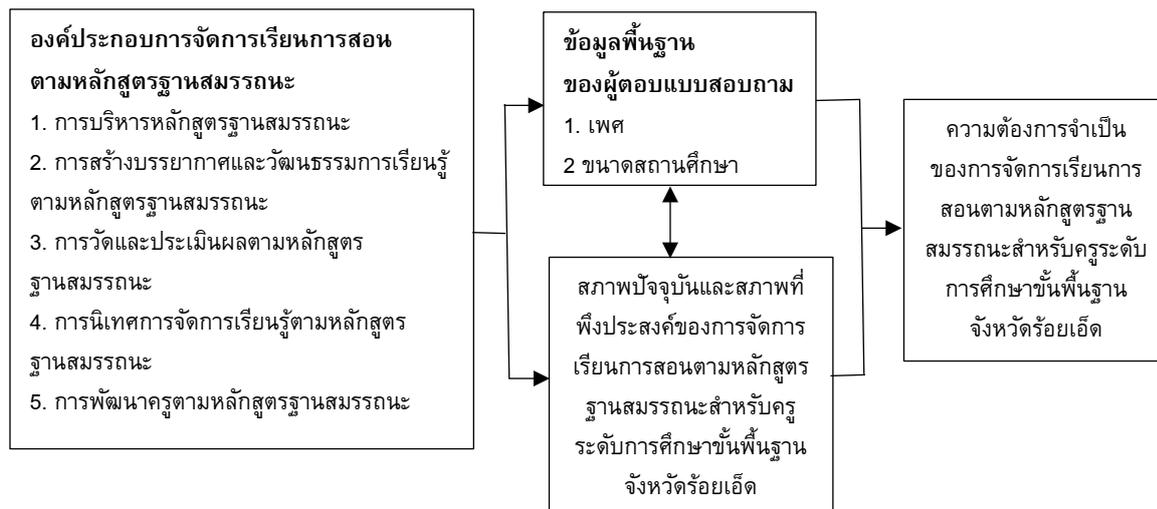
สมมติฐานการวิจัย

- 1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 2) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านที่มีความต้องการสูงสุด คือ การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะจากนักวิชาการ นักการศึกษา นักวิจัยและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฉัตรชัย สุขุม และ ศิริวรรณ วณิชพัฒน์ (2566), ทิศนา แคมมณีนี

(2561), สถาพร สมอุทัย. (2565), สุวิทนา สงวนรัตน์ และ ชวน ภารังกุล. (2564) และ Guskey (2017) ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การสำรวจ (Survey) ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 11,794 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน จำนวน 375 คน โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Likert Scale 5 ระดับ การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 116) โดยมีค่าความเชื่อมั่น โดยรวมมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไปทุกด้าน การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายข้อมูล และการวิเคราะห์หัดชี้ความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index Modification) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร $PNI_{modified} = (I-D)/D$ โดย I (Importance) หมายถึง ระดับความพึงประสงค์และ D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 375 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 1 จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.67 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.33 สถานศึกษาที่ครูปฏิบัติงานสอนส่วนใหญ่ครูปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.60 รองลงมาเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 33.60 และสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 28.80 ตามลำดับ

1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงในตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ การพัฒนาครูเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ รองลงมาคือ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้

2) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 3 จากตารางที่ 3 พบว่า ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 3) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ 4) การพัฒนาครูเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ 5) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และขนาดของสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	155	41.33
- หญิง	220	58.67
ขนาดของสถานศึกษา		
- ขนาดเล็ก	108	28.80
- ขนาดกลาง	141	37.60
- ขนาดใหญ่	126	33.60
รวม	375	100

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1) การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ	3.89	0.42	มาก	4.68	0.37	มากที่สุด
2) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	3.95	0.40	มาก	4.52	0.36	มากที่สุด
3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	3.90	0.41	มาก	4.65	0.32	มากที่สุด
4) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	3.91	0.40	มาก	4.62	0.32	มากที่สุด
5) การพัฒนาครูเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ	3.93	0.40	มาก	4.60	0.34	มากที่สุด
โดยรวม	3.92	0.37	มาก	4.61	0.28	มากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด

การจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรฐานสมรรถนะ	ค่าเฉลี่ยของสภาพ ที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ยของ สภาพปัจจุบัน (D)	I-D	PNI _{modified} (I-D) / D	ลำดับ
1) การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.68	3.89	0.79	0.20	1
2) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรม การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	4.52	3.95	0.57	0.14	5
3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	4.65	3.90	0.75	0.19	2
4) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	4.62	3.91	0.71	0.18	3
5) การพัฒนาครูเกี่ยวกับหลักสูตร ฐานสมรรถนะ	4.60	3.93	0.67	0.17	4
โดยรวม				0.176	

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ยังคุ้นเคยกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม สามารถปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นแบบเชิงรุกได้เพียงบางส่วน มีเวลาค่อนข้างน้อยในการออกแบบ เตรียมการสอนและกิจกรรมเชิงรุกเนื่องจากมีภาระงานอื่นๆ มาก ซึ่งส่งผลต่อ การพัฒนาผู้เรียน ควรมีการวางแผนการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และกำหนดแนวทางในการ นิเทศติดตามออกแบบจัดกิจกรรมเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวุฒิ มากเจริญ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และ วรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลง (2567: 1892) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการ เรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สมรรถนะของครูมีความสำคัญ ต่อการปฏิบัติงานของครู โดยสมรรถนะจะช่วยให้ครูมีองค์ความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจน พฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้ ครูจึงต้องส่งเสริม การศึกษาที่ดีให้กับผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่ทันต่อยุคสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวุฒิ มากเจริญ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และ วรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลง (2567: 1892) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการ เรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ในภาพรวมมีดัชนีความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.176 ซึ่งด้านที่มีดัชนีความ ต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะไม่มากพอ หลักสูตรฐานสมรรถนะจะยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก

การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่งๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้าน ทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียนในอนาคต หลักสูตรนี้มีโครงสร้างแสดงให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่างๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับ การศึกษา และในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป สอดคล้องกับ สุวาทนา สงวนรัตน์ และ ชวน ภารังกุล (2564: 351-364) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ครูต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ เช่น การนำไปใช้ทำกรณีศึกษา ชั้นในการทำวิจัยในชั้นเรียน ใช้ในการทำโครงการต่างๆ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายคนและรายกลุ่ม ประการต่อมา คือ ครู ได้รับตัวอย่างการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบค่อนข้างน้อยหรือไม่ได้รับการเผยแพร่แนวทางการ วิเคราะห์ผู้เรียนและการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนที่เป็นแบบอย่างโดยมีรูปแบบการ ดำเนินการที่สะดวก ง่าย และเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาเกณฑ์และวิธีการ ประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2564) ที่ระบุไว้ว่า ให้มีการพัฒนาครูในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้พัฒนาผู้เรียน โดยเน้นเรื่องการออกแบบ กิจกรรมให้เกิดสมรรถนะและเกิดผลกับเด็กมากที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ โดยการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการสอนและ และดำเนินการสอนแบบเชิงรุก
- 2) ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรพัฒนาสมรรถนะของครูโดยการเข้ารับอบรม สัมมนา หรือเรียนหลักสูตรระยะสั้น เพื่อให้มีองค์ความรู้ ทักษะและความสามารถ และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อประโยชน์ในการช่วยส่งเสริมการศึกษาที่ดีให้กับผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เนื่องจาก ครูยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะไม่มากพอ ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและมีการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ
- 2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อาจารย์ฐานสมรรถนะนั้น มีความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 2 เนื่องจาก ครูยังใช้รูปแบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนในรูปแบบเดิม คือ วัดองค์ความรู้โดยใช้เนื้อหาเป็นหลัก ตามแบบ Content based ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ การสร้างแบบวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อาจารย์ฐานสมรรถนะ ให้แก่ครูและนิเทศศึกษาก่อน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้อาจารย์ฐานสมรรถนะอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชัย สุขุม และ ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย. (2566). การออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ : แนวคิด การออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 15(1), 65-78.

- ทิตนา แชมมณี. (2561). *การเรียนการสอนฐานสมรรถนะเชิงรุก*. เอกสารอัดสำเนา.
- นรรักษ์ต์ ผั้นเชียร. (2563). *ทฤษฎีพหุปัญญาสู่การเข้าถึงอัจฉริยภาพของนักเรียนทุกคน*. สืบค้นจาก <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/78233/-blog-teaartedu-teaart->
- บังอร เสรีรัตน์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฐานสมรรถนะแบบผสมรายวิชาสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *ครุศาสตร์สาร*, 15(2), 143-158.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (Vol. 3)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ธนวุฒิ มากเจริญ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และ วรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลง. (2567). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการ เรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(12), 1865-1901.
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2563). สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). *คุรุสภาวิทยากร*, 1(1), 8-18.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). การนิเทศการศึกษา หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 275-288.
- สุวิทนา สงวนรัตน์ และ ชวน ภารังกุล. (2564). หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในสถานศึกษา. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(2), 351-364.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงาน ก.ค.ศ. (2564). *คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู*. สืบค้นจาก https://otepc.go.th/images/00_YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). *กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)*. กรุงเทพฯ: ออน ป้า.
- Guskey, T. R. (2017). Standards-based grading and competency-based education. *Educational Leadership*, 74(3), 50-54.
- Kaufman, R., & English, F. W. (1981). *Need assessment concept and application*. Englewood Cliffs, NJ: Education Technology Publishes.
- Scriven, M., & Roth, J. (1990). Special feature: Needs assessment. *Evaluation Practice*, 11(2), 135-140.
- Witkin, B. R. (1984). *Assessing needs in education and social program*. San Francisco: Jossey-Boss.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).